

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000573

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-03-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горват Мирослав Васильович

2. Myroslav V. Horvat

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9177-5976

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 29-04-2026

Спеціальність за освітою: політологія

Місце роботи здобувача: ДЕПАРТАМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Код за ЄДРПОУ: 03192997

Місцезнаходження: пл. Шандора Петефі, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12298

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.15.23, 11.15.37.05, 11.15.51, 11.15.51.05

Тема дисертації:

1. Особливості включення ромської етнічної меншини в громадсько-політичне життя українського суспільства (на прикладі Закарпатської області)
2. Peculiarities of the Roma ethnic minority inclusion in the public and political life of Ukrainian society (on the example of Zakarpattia Oblast)

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню особливостей включення/інтеграції ромської етнічної меншини в громадсько-політичне життя українського суспільства. В роботі використано case study Закарпатської області як регіону з поліетнічним складом населення, де ромська громада фактично є другою (після угорців – М.Г.) за чисельністю етнічною меншиною. Аргументовано, що в рамках дослідження «ромського питання» на Закарпатті та Україні загалом, на відміну від терміну інтеграція (англ. integration), найбільш доцільним для наукового оперування є термін «включення» (англ. inclusion). Відтак включення ромської етнічної меншини у громадсько-політичне життя українського суспільства ми розглядаємо в контексті західного концепту «Roma Inclusion», що на сьогодні широко представлений в

нормативно-правових документах і грантовій проектній діяльності ромських і проромських неурядових організацій країн ЄС. Ромські етнічні громади як найбільш маргіналізовані та дискриміновані в суспільстві потребують саме інклюзивного («включеного») підходу. У нашій роботі представлена концептуальна модель аналізу особливостей включення ромської етнічної меншини в громадсько-політичне життя українського суспільства на прикладі Закарпатської області, де ми включаємо три базові дослідницькі блоки: 1) проблеми етноідентифікації, дискримінації/ксенофобії/ромофобії та самоорганізації ромів у контексті актуальних викликів російсько-української війни; 2) широкий спектр діяльності ромських національно-культурних товариств (освітньо-виховна та культурно-мистецька сфери, масмедіа та правозахисна робота); 3) стратегічний і тактичний рівні етнополітики щодо ромів України, проблеми політичної участі та представництва етнічних ромів у владі на рівні територіальних громад Закарпатської області. Принагідно зауважимо, що наша концептуальна модель не враховує соціально-економічних параметрів життєдіяльності ромських етнічних громад Закарпаття. На наш погляд, соціально-стратифікаційні аспекти ромського населення краю потребують окремого вивчення у дискурсі соціології економіки та праці. До наукового обігу запроваджено статистичні та документальні матеріали, які дозволяють спростувати стереотипне сприйняття ромів лише як виключно маргіналізованих етнічних громад, що компактно проживають у межах так званих таборів. Із іншого боку, вивчення етнополітичного досвіду сусідніх країн, зокрема Словаччини, Угорщини та Румунії, дає підстави стверджувати, що без упровадження дієвих владних інституцій (на зразок Урядового уповноваженого з питань ромських громад у Словацькій Республіці – М.Г.) та налагодження механізмів узгодженої комунікації влади та ромських етнополітичних лідерів повноцінний процес включення ромської етнічної меншини в Україну буде й надалі дискурсно декларативним і діяльнісно симульованим. Ключові слова: ромська етнічна меншина, роми, національна меншина, включення, інтеграція, етнополітика, місцеві вибори, політична участь, неурядова організація, національно-культурне товариство, громадянське суспільство, регіональні особливості, російсько-українська війна, Україна, Закарпаття.

2. Present dissertation is dedicated to a comprehensive study of the peculiarities of the Roma ethnic minority inclusion/integration into the social and political life of Ukrainian society. The work uses a case study of Zakarpattia Oblast as a region with a multi-ethnic population, where the Roma community is actually the second largest ethnic minority (after Hungarians – M.H.). It is set forth forcibly that within the framework of studying the "Roma issue" in Transcarpathia and Ukraine in general, the term "inclusion" is the most appropriate for scientific operation, in contrast to the term "integration". Therefore, we consider the inclusion of the Roma ethnic minority into the socio-political life of Ukrainian society in the context of the Western concept of "Roma Inclusion", which is currently widely represented in the legal documents and grant project activities of Roma and pro-Roma NGOs in the EU countries. Roma ethnic communities, as the most marginalized and discriminated against in society, require an inclusive approach. Our work presents a conceptual model for analyzing the peculiarities of the inclusion of the Roma ethnic minority into the socio-political life of Ukrainian society on the example of Zakarpattia Oblast, where we consider three basic research blocks: 1) the problems of ethnic identification, discrimination/ xenophobia/ romophobia and self-organization of Roma in the context of the current challenges of the Russian-Ukrainian war; 2) a wide range of activities of Roma national and cultural societies (educational, cultural and artistic spheres, mass media and human rights work); 3) strategic and tactical levels of ethnic policy towards Roma in Ukraine, problems of political participation and representation of ethnic Roma in government at the level of territorial communities in Zakarpattia Oblast. It should be noted that our conceptual model does not take into account the socio-economic parameters of the life of Roma ethnic communities in Transcarpathia. In our opinion, the socio-stratification aspects of the Roma population of the region require a separate study in the discourse of the sociology of economics and labor. Statistical and documentary materials have been introduced into scientific circulation, allowing refuting the stereotypical perception of Roma as exclusively marginalized ethnic communities living compactly within the so-called camps. On the other hand, the study of the ethno-political experience of neighboring countries, in particular Slovakia, Hungary and Romania, suggests that without the introduction of effective government institutions (such as the Government Commissioner for Roma Communities in the Slovak Republic – M.H.) and the establishment of mechanisms for coordinated communication

between the authorities and Roma ethno-political leaders, the full process of inclusion of the Roma ethnic minority in Ukraine will continue to be discursively declarative and activity simulated. Key words: Roma ethnic minority, Roma, national minority, inclusion, integration, ethnopolitics, local elections, political participation, non-governmental organization, national cultural association, civil society, regional features, Russian-Ukrainian war, Ukraine, Transcarpathia.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0119U100733

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Горват М. Особливості включення ромів у громадсько-політичне життя країн Центрально-Східної Європи (на прикладі Румунії, Угорщини та Словацької Республіки). Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2019. Вип. 24. С. 141–150.
- 2. Горват М. Правозахисна діяльність ромських та проромських неурядових організацій Закарпатської області. Науковий журнал «Регіональні студії». 2019. № 18. С. 105–109.
- 3. Горват М., Зан М. Політико-історичні та соціально-демографічні особливості формування ромських етнічних громад в Україні. Науковий журнал «Регіональні студії». 2023. № 32. С. 16–23.
- 4. Горват М. Теоретичні моделі інтеграції/включення національних меншин у громадянське суспільство в контексті вивчення ромської проблематики. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. Вип. 54. С. 157–164.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0119U100733

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зан Михайло Петрович
2. Mykhailo P. Zan

Кваліфікація: к.і.н., доцент, 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8967-0083

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57387539100;
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=f67Y2fIAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коцур Віталій Вікторович

2. Vitalii V. Kotsur

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6647-7678

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фізеші Октавія Йосипівна

2. Oktaviia Y. Fizeshi

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0423-3154

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мукачівський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 36246368

Місцезнаходження: вул. Ужгородська, Мукачеве, Мукачівський р-н., 89600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Токар Маріан Юрійович

2. Marian Y. Tokar

Кваліфікація: д. держ. упр., доцент, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8426-4481

Додаткова інформація: ResearcherID: JNS-9170-2023;
https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=uz_jhZIAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кічера Надія Михайлівна

2. Nadiia M. Kichera

Кваліфікація: к.політ.н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4998-7526

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Остапець Юрій Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Остапець Юрій Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна